

FAKTAFEIL I BANKENS PROSESS-SKRIV OG I DOMSAVSIKTELSENE

Her kommenteres faktafeil og mangler som låntagerne mener banken har gjort i sine prosesskriv i saken og i retten, samt i domsavsigelsene, fra saken startet i november 2011 og frem til oktober 2015.

Sidenr henviser til den siden i saksdokumentene som det dreier seg om. Alle disse dokumentene ble lagt frem som dokumentasjon i forbindelse rettsaken i lagmannsretten. Fra side 1 til side 540 med tillegg.

Bankens tilsvaer datert 28.11.11 til advokat Hulaas, side 170

Banken: "Etter anvisning fra dine klienter ble beløpet den 2. oktober 2007 utbetalt til selskapets foliokonto."

Feil: Fakta er at det under møtet fra bankens side ble fremlagt et ferdig skrevet betalingsoppdrag/fullmakt klar til signering, hvor det sto at banken ville utbetale det private lånet direkte til forlagets foliokonto allerede samme dag som møtet, altså den 28.09.07. Det var altså banken som hadde klargjort denne anvisningen på forhånd og ikke lånekunden. Dessuten signerte lånekunden på at lånet skulle utbetales samme dag som møtet fant sted, den 28.9.07, men banken har i ettertid og uten låntagers viten endret utbetalingsdato i dokumentet med kulepenn til hhv. 01.10.07 og 02.10.07. Se bilag B14, side 2

Banken: "Det er videre anført at banken har utvist uaktsomhet ved ikke å sikre dine klienters interesser i forbindelse med låneopptaket. Banken har ikke påtatt seg en rolle som rådgiver i forhold til å sikre dine klienter i et selskap de i det alt vesentlige eier. Det er dine klienter som er nærmest til å bære risikoen for at en avtale om sikkerhet ikke er inngått med selskapet."

Feil: Her er det både feil og fakta i bankens redegjørelse. Etter låntagernes oppfatning var det direkte uaktsomt av banken ikke å sikre sine klienters interesser, siden det var banken som krevde den ekstraordinære nedbetalingen, som var den som medførte at låntagerne tapte pengene.

Fakta er faktisk slik som banken her åpent medgir at den ikke anså at banken hadde påtatt seg noen rolle som rådgiver i forhold til å sikre sine kunder. Det er realt at de innrømmer dette her, men veldig motstridende når banken i senere prosess-skriv åpenbart har kommet på andre tanker, og hevder likevel at de ga kunden råd om sikkerhet, se side 190.

Låntagerne påpeker at banken aldri tok opp temaet pantesikkerhet for lånekunden, noe også møtereferatet bekrefter, se bilag B14 side 1. En slik pantesikkerheten hadde også kommet kausjonisten til gode.

Det er å bemerke at kausjonisten ble forsøkt rettslig tvangsinnkrevd for lånebeløpet den 26.09.11, se bilag B6. Banken har ikke lov til å tvangsinnkreve kausjonisten uten først å prøve å få inn beløpet fra låntagerne. Det ble ikke gjort.

Det er videre å bemerke at forlagets kundekontakt hadde tittel "bedriftsrådgiver". Banken hadde vært kundens rådgiver på bank og forsikring i 7 år. Det forplikter!

Banken reklamerte med følgende på sine nettsider:

"Hos oss får du gode økonomiske råd om lån og finansiering slik at du kan konsentrere deg om arbeidet i din bedrift."

Bankens tilsvaer til Finansklagenemda datert 30.05.12, side 191

Låntagerne synes det er svært merkelig og beklagelig at en bank, i stedet for å motsette seg en åpenbart misfornøyd kundes ønske om få saken behandlet i Finansklagenemda, heller burde anmodet Finansklagenemda om å redegjøre for sitt syn i saken. Da kunne begge alternativer blitt vurdert, der a) kunden anses som en forbruker, og b) der kunden anses som næringsdrivende.

Banken: "Orion Forlag søkte i september 2007 om et kortsiktig lån i form av økning av kassekreditt på kr 750.000. Søknaden ble avslått. I telefonsamtale med Jan Hervig og John Bilek den 25. september 2007 ble dette videreformidlet. Det ble videre et tema hvorvidt Hervig og Bilek skulle ta opp et lån personlig, som skulle gi nødvendig likviditet til selskapet. **Initiativet til dette kom fra klagerne."**

Feil: Dette er helt feil at initiativet til dette kom låntagerne. Fakta er at initiativet til dette kom fra banken, se senere frigitt referat fra kredittkomitemøter i banken den 25. og 26. september 2007 som bekrefter dette, se bilag B12, 3 sider.

Banken: Søknaden om lån med det formål å tilføre midler til videre drift av Orion Forlag AS ble innvilget den 25. september 2007. Lånet skulle opprinnelig ha en løpetid på 45 dager. Hervig og Bileks kausjonsansvar ble redusert tilsvarende den enkeltes lånebeløp. **Etter ønske fra søkerne ble lånet gitt med en løpetid på 24 måneder."**

Feil: Det er helt feil at løpetiden på lånet ble endret til 24 måneder etter ønske fra låntagerne. Dette var et vedtak etter initiativ fra bankens side, se senere frigitt referat fra kredittkomiteen i banken som bekrefter dette, se , se bilag B12, 3 sider.

Banken: "... Risikoen for debitorne ble også tatt opp. **I tillegg til frarådingen ble det opplyst at låntagerne selv måtte sikre seg i forhold til selskapet.** Avtaler låntagerne inngikk med selskapet skulle da også oversendes banken til orientering, jf. tilbudsbrevet, spesielle vilkår pkt. 2.

Feil: Fakta er at banken sa at frarådingen kun var proforma og noe banken ihht krav fra myndighetene var pliktet til å legge frem. Banken tok heller ikke opp og ga ingen råd om at låntagerne måtte sikre seg privat for lånet. Dette viktige punktet er derfor heller ikke med i bankens referat fra møtet, noe møtereferatet som bankens egen jurist skrev, underbygger og bekrefter, se bilag B14.

Det er bemerkelsesverdig at banken aldri tok seg bryet med å lese og sette seg inn i denne låneavtalen banken viser til, se bilag B15, mellom låntagerne og forlaget. Dette til tross for at banken selv krevde en slik avtale som en forutsetning for å yte lån til låntagerne privat. Dette ble bekreftet av bankens bedriftsrådgiver i retten, med begrunnelse at banken ikke anså det som noe viktig.

Bankens tilsvaer til Finansklagenemda datert 30.05.12, side 192

Banken: "Det er fra klageren anført at de respektive lån er opptatt i egenskap av forbrukere, og at finansavtalelovens regler da er preseptoriske."

"Banken vil anføre at Bilek og Hervig **ikke er forbrukere** da formålet hovedsakelig er knyttet til dere næringsvirksomhet... Lånet ble etter **anvisning fra** låntagerne utbetalt direkte til selskapets konto."

Kapitel 3 i finansavtaleloven kan allikevel **ikke fravikes til skade** for kredittkunden der kunden er en **fysisk person**, og lånet er sikret ved **pant i et formuesgode som tilhører kredittkunden** uten at godet er knyttet til kredittkundens **næringsvirksomhet**, jf finansavtalelovens **§ 2 annet ledd**.

Det anføres finansavtalelovens § 47 ikke kommer til anvendelse i denne saken, da Bilek og Hervig ikke er forbrukere etter finansavtalelovens **§ 2 første ledd**.

Feil: *Det er ikke riktig at låntagere og kausjonist ikke skal anses som forbrukere. Blant annet lå følgende 3 dokumenter ferdig utfylt fra bankens side på signeringsmøtet; "Tilbud om forbrukslån", "Gjeldsbrev forbrukerforhold og "Avtale om realkausjon for forbruker" se bilag B13. Ordlyden alene i overskriftene på alle disse lånedokumentene kan ikke oppfattes på noen annen måte enn at både kunden og kausjonist uten tvil må oppfatte seg som forbrukere. Det finnes ingen andre utleverte dokumenter som tilsier noe annet. Bankens representanter sa heller aldri noe annet.*

Det står i tillegg også uttrykkelig i dokumentet "Gjeldsbrev - Forbrukerforhold" følgende: "Disse lånevilkårene skal benyttes også i næringsforhold dersom låntageren er en fysisk person, og lånet er sikret ved pant i et formuesgode som tilhører låntageren uten at godet er knyttet til låntagerens næringsvirksomhet, jf finansavtalelovens § 2."

Altså sier denne anførselen i det signerte lånedokumentet uten noen tvil at det er lånevilkårene i forbrukerforhold som gjelder slik at man skal behandles etter finansavtalelovens §2, annet ledd, og anses som forbruker. Se bilag B13.

Det kan således ikke være tvil om at både låntager og kausjonist har hatt all grunn til å oppfatte at de har inngått en avtale som forbrukere. De må derfor også ha forbrukerrettigheter, og banken følgelig ha plikter. I motsatt fall må det tydelig opplyses om det og avtales at det er noe annet som gjelder. Det ble ikke gjort.

Forskrift om låneavtaler (11.02.2000 nr. 101) § 2 med endringer som trådte i kraft 1. juli 2007. Dersom en part ikke er forbruker så kan det avtales unntak fra beskyttelsesreglene i finansavtalelovens kap. 3. Alle parter er enige om at det ikke ble inngått noen slik avtale. Da skal kunden under alle omstendigheter regnes som forbruker – slik også alle lånedokumentene sier.

Låntager og kausjonist kan med rette hevde at de ikke ville ha undertegnet låneavtalen dersom de hadde blitt orientert om at dette ikke dreide seg om et forbrukslån, og at de ville være uten forbrukerrettigheter.

Det er også gode grunner til å fastslå at låntager og kausjonist hadde avstått fra å ta opp lånet dersom de hadde blitt anbefalt å ha med seg rådgiver på møtet. Se vitnemål fra Jan Breivik bilag B8.

Banken anførte i sin vitneføring under rettsaken at banken anså denne lånesaken som såpass spesiell at banken selv mente at banken hadde behov for å ha med en egen jurist på signeringsmøtet. Dette forholdet tilsier at banken derfor med samme begrunnelse skulle ha vært forpliktet til å opplyse lånekunden om at de anså lånsaken som spesiell - og at banken derfor skulle anbefalt lånekunden å ha med egen rådgiver til møtet. Det gjorde ikke banken.

Banken sendte heller ikke ut lånedokumentene på forhånd slik at låntager og kausjonisten kunne hatt rimelig tid til å sette seg grundig inn i saken.

Bankens tilsvaer til Finansklagenemda datert 30.05.12, side 193

Banken: Banken har i tilbudsbrevene skriftlig frarådet låneopptaket. Det heter i tilbudsbrevet:

"Vi har sammenholdt den økonomiske belastninger som lånet vil medføre, med de opplysninger... Se side 193.

Feil: *Det blir helt meningsløst for låntager og ikke minst for kausjonisten, når bankens jurist under møtet sier at frarådingen kun er en proforma sak som banken må presentere grunnet myndighetenes stadig strengere krav.*

Det er hevet over enhver tvil om at både låntager og kausjonisten hadde avstått fra å ta opp lånet, og i stedet valgt andre løsninger, dersom banken reelt sett hadde frarådet dem å ta opp lånet og i stedet anbefalt dem å finne andre løsninger. Det forhold at banken hadde samtlige lånedokumenter klare til signering, overrumplet med nye og vesentlige krav under møtet, og tilbød at lånebeløpet ville utbetales samme dag, medførte at låntager og kausjonist følte seg presset til å signere der og da. I tillegg fokuserte banken på at banken hadde minimert risikoen for låntagerne ved å endre løpetiden fra 45 dager til 2 år.

Selskapet hadde både formuende aksjonærer i selskapet, og begge låntagerne hadde foreldre med både evne og vilje til å låne dem pengene. Se bilag B9 og B10.

Bankens tilsvaer til tingretten datert 18.01.13, side 230

Side 231.

Banken: "Det vil prinsipielt bli anført at saksøkernes krav er foreldet. Jf. foreldelsesloven § 9 nr. 1 og/eller foreldelsesloven §3 nr. 1."

Feil: *Banken var selv en sterkt medvirkende årsak til at det tok lang tid før det ble reist sak.*

Banken: I telefonsamtale med Jan Hervig og John Bilek den 25. september 2007 ble det videreformidlet avslag på selskapets lånesøknad. Det var videre et tema hvorvidt Hervig og Bilek skulle ta opp lån personlig, som skulle gi nødvendig likviditet til selskapet.

De nærmere betingelsene for lånene ble fastsatt i perioden frem til 27. september 2007.

Saksøkerne bekreftet en nedregulering av engasjementet den 28. september 2007, jf stevningens bilag 10.

I tillegg til frarådingen ble det opplyst at låntagerne selv måtte sikre seg i forhold til Selskapet.

***Feil:** Det er svært betenkelig at banken som hele tiden har hatt tilgang til møtereferatet fra sin egen kredittkomité, og dermed må regne med visste hvilke beslutninger som ble tatt i banken den 25.9 og 26.9. I stedet omskriver banken fakta til det mer langt mer upresise: "...i perioden frem til 27. september 2007."*

Det er også en usedvanlig formulering av banken å hevde at "Saksøkerne bekreftet en nedregulering av engasjementet ..." når sannheten var at dette var et ukjent vilkår for låntagerne som banken presenterte først i selve signeringsmøtet.

Videre påstår banken at "I tillegg til frarådingen ble det opplyst at låntagerne selv måtte sikre seg i forhold til Selskapet" når sannheten er at banken forklarte at frarådingen kun var en proforma og banken aldri tok opp temaet pantsikkerhet. Dette siste punktet bekreftes også av referatet fra møtet som bankens jurist skrev, og som ikke omtaler noe om pantsikkerhet. Se bilag B14.

Banken: Det anføres at selskapet ville gått konkurs høsten 2007 om Selskapet ikke hadde blitt tilført midler i form av lån til selskapet.

***Feil:** Låntagerne var ikke av den oppfatning at forlaget var i konkursfare på det tidspunktet. Det var en påstand som banken burde hatt bevisbyrden med å sannsynliggjøre. Sannheten er tvert i mot at banken ved sitt krav om ekstraordinær nedbetaling satte forlaget nærmere en konkursfare ved sin manøver.*

Banken: Det ble gjennomført et møte vedrørende selskapets engasjement den 13. desember 2007.

***Feil:** Man kan spørre seg hvorfor banken ikke forteller hele sannheten. Det riktige her er at det også ble avholdt et eget møte med i banken den 12.10.07 i et forsøk på å få banken til å endre kravet om ekstraordinær nedbetaling til banken. Banken sa nei, men den sa også at banken ville vurdere dette på nytt i et senere møte avtalt til den 13.12. (eller 11.12).*

Side 236

Banken: Det anføres at foreldelsesfristen begynte å løpe den 28. september 2007... Foreldelsesfristen på tre år er følgelig oversittet.

Feil: *Låntagerne har hele veien, skriftlig og muntlig, i samtlige møter med banken, både før og etter selskapets konkurs, gjort banken oppmerksom på at låntagerne har ment bankens fremgangsmåte for lånet ikke ble gjennomført på en etisk eller juridisk korrekt måte. Etter forlagets konkurs i januar 2010, ble det ved flere anledninger fra bankens side sagt at banken ville komme opp med forslag til løsning som alle parter kunne leve med. Banken kom aldri med noe forslag og til tross for en rekke purringer, skjedde det ingen ting før låntagerne til slutt måtte be advokat ta kontakt med banken. Advokaten måtte også purre banken en rekke ganger over flere måneder før banken til slutt utleverte lånedokumentene, som låntagernes advokat ba om å få oversendt. Det er således banken selv som har vært sterkt medvirkende til å trekke saken ut i tid.*

Fra tingrettsdommen:

Banken hevdet i tingretten at forlaget fikk inn 2,9 millioner kroner mer i omsetning enn budsjettet. Dette forklarte og understreket låntagerne flere ganger i tingretten at var feil og forklarte samtidig hvordan den faktiske situasjonen var. Forlaget fikk tvert imot inn kr 2,1 mill. mindre enn budsjettet i perioden det var snakk om, og kr 3,5 mill. mindre enn budsjettet for hele året. (Budsjettet for søkeperioden var kr 10 mill. kroner, mens det allerede var opptjent kr 5 mill. på søknadstidspunktet. Årsbudsjett var kr 24 mill., omsetningen ble kr 20,5 mill., kr 3,5 mill under budsjett. Se bilag B23.

Allikevel la tingretten bankens beskrivelse til grunn i dommen, noe som gir et fullstendig feil inntrykk av selskapets og låntagernes vurderingsevne og den faktiske situasjonen.

På tross av at låntagerne flere ganger under rettsaken sa at dette var feil, skriver allikevel tingretten i sin domsavsigelse følgende: "retten reagerer på at ikke forlaget også kunne tilbakebetalt lånet til låntagerne når forlaget fikk inn 2,9 millioner kroner mer enn budsjettet."

Dette en svært alvorlig feil fra banken og retten, som jo faktisk betyr at alle som leser dommen kan få inntrykk av at låntagerne og forlaget har vært dumme. Hadde rettens beskrivelse vært korrekt, så ville dette ikke vært noen sak i det hele tatt.

Andre manglende oppfølginger og tilbakemeldinger fra banken

Lånekunden ba i en rekke eposter og purringer om å få kopi av samtlige lånedokumenter oversendt til vurdering av advokater i Ernst & Young sommeren 2009, uten at banken ga fra seg noen dokumenter.

Lånekundens advokat måtte også purre banken en rekke ganger i 2010 om å få oversendt kopier av sakens dokumenter. Det tok flere måneder og flere purringer før advokaten fikk oversendt disse dokumentene.

Låntager Jan Hervig fikk bekreftelse på epost fra bankens bedriftsrådgiver at banken skulle tilbakeføre lånebeløpet som Hervigs boligmegler uten Hervigs viten hadde innbetalt til banken i forbindelse med salg av Hervigs bolig. Til tross for en rekke purringer fra Hervig, tilbakeførte banken aldri dette beløpet, og ga Hervig heller aldri noen tilbakemelding på hans purringer.

Her vil det legges ut flere mangler og faktafeil i saken etter hvert som saken gjennomgås på nytt.